

בס"ד. משיחת מוצאי ש"ק פ' שלח, מבה"ח תמוז ה'תשל"ט.

תרגום חפשי בלתי מוגה

בהמשך להמדובר לעיל, מה ללמוד ממעשה המרגלים, ישנו גם הלימוד בנוגע לעבודת האדם, שישנם ענינים שלכאורה הם ענינים חלשים: לומר לו, שהוא צריך להתגבר על הנסיון הזה? – הנסיון אינו בגדר נסיון לגביו; הוא בודאי יתגבר עליו, אבל, כאשר הנסיון "יושב" בעיר בצורה, אע"פ שהוא חלש, אבל הוא **התבצר** אצלו, במילא כיון שזה נעשה אצלו **הרגל** – ההרגל נעשה טבע ונטבע בנפשו, זה נעשה אצלו **דבר חזק** – הנסיון הכי קשה שעליו לעבור. ולכן, כאשר מספרים ליהודי כי הוא שולח "מרגלים" לתור את חלקו בעולם, הוא יחשוב, כי הענין בכלל לא בגדר נסיון, במילא ביכולתו "**לקפוץ**" פנימה – אומרים לו: "אל תאמין בעצמך!"

הוא טוען: מה זאת אומרת?! מעולם לא היתה לו **תאוה** לדבר כזה, ומעולם הוא לא **חשב** על כך, עם כל הפרטים שבדבר –

אומרים לו: "אל תאמין בעצמך!" יתכן, כי מצד **עצם** הנפש (כמוסבר בחסידות) זה שייך אליו, ומלבד זאת יתכן, כי עד שתגיע לידי הנסיון ואתה תתחיל **(לא)** במלחמה בדבר החלש, כי-אם **(לעשות)** את הדבר החלש – זה יהפוך להיות ענין של **הרגל**, עד שזה יהי **טבע** אצלך, ולבסוף לא תוכל להתגבר על הנסיון אפילו כשזה יהי כרוך ב**איסור** – כי מצד זה שהוא **הורגל** בזה, זה הפך להיות אצלו רגילות וטבע, שזהו הענין ד"עיר בצורה" בנוגע להנהגה בלתי-רצוי.

ובלשון הידוע בספרי מוסר, והובא גם בחסידות של רבותינו נשיאנו, להתרחק "מאה שערים" מן ההיתר, כדי למנוע נפילה בשער האיסור.

ועל דרך זה, המובא בתניא, שאם זה נעשה **רגילות** שלו, הוא נקרא "לא עבדו", ולכאורה אינו מובן: הוא לומד מאה פעמים, ואחרי זה הוא לא **בטל** בתורה, כי אז הוא (כמ"ש בפרק ראשון) לא בגדר של "לא עבדו" – הוא בגדר "דבר הוי' בזה וכו'", וא"כ לאחר לימוד המאה פעמים – הוא לומד מאה פעמים משנה נוספת או ענין נוסף בתורה, ובתום מאה פעמים אלו הוא לומד ענין שלישי בתורה, זה לא קשור עם "דבר הוי' בזה" – היאך אומרים עליו "לא עבדו"?!

והוא מסביר, כי זה לא דורש "עבודה". הוא **בעבר** עבד על כך, אבל כעת הוא לא צריך לעבוד על כך. נו, מה זה משנה?

זה משנה בענין **עיקרי**: כשהוא נגמל מלעבוד עם עצמו – אזי, כשהוא מגיע לדבר חדש, והוא לא רגיל בעבודה – הוא עתיד להיכשל בדבר החלש. מדוע? כי **הרגילות** שלו היא, לעשות ענינים **שהורגל בהם**. במילא: "הורגל בהם" בלימוד התורה – הוא לומד כל דבר מאה פעמים; הורגל **באכילה ושתי'** – הוא אוכל שלש פעמים ביום, "לאַנטש" ו"דינער" ו"סאַפער", ואם הוא "מקפיד" יותר – הוא מוסיף "בראַנטש", עם כל הענינים שהמציאה מדינה זו.

וכשמתחילים להתווכח עמו: היתכן?! כמה השיעור לאכול?... וכידוע "עסן עסט זיך" עם כל הסיפור וכל ההמשך של הניגון הידוע –

הוא טוען: "דינא דמלכותא דינא"! ככה המלכות כאן הנהיגה, שנותנים הפסקה בעבודה [ב"עבודה" כפשוטה, (כ"ק אדמו"ר שליט"א צחק והמשיך) לא בעבודת השם], במילא השכם בבוקר עליו לאכול "ברעקפּעסט", אח"כ יש לו "לאַנטש", אח"כ יש לו "דינער" ואח"כ יש לו "סאַפער", ובינתיים יש לו "בראַנטש", ואח"כ יש לו "פייוו-אָ-קלאַק טיי" [תה של שעה 5], ועוד.. – בקיאותי לא מספיק גדולה בשפה האנגלית, שאוכל למנות בפניכם את כל עניני האכילה שהצליחו "להכניס" באותו מעת-לעת!

דבר המפליא!... במעת-לעת **אחד** הכניסו כל מיני סוגי אכילה, ולכל אחד יש את "שמו אשר יקראו לו" בלשון עם זו כדי שיהי לזה "חיות" בעם זו...

הוא טוען: הוא **התרגל** לכך! טוענים לו: נו, אז מה בכך שהתרגלת? – תעשה דבר **בלתי** רגיל! אומרים, כי קשה "לגשת" אליו, כי ההנהגה שלו היא: הוא לומד תורה **יום שלם**, אבל כל ענין – לא יותר ממאה פעמים. הוא נגמל מלעבוד עם הטבע שלו. במילא, כשאומרים לו: לאכול **שבע** פעמים ביום, במקום (להבדיל) "שבע ביום הללתיך"?! הוא לא מסוגל להימנע מזה.

היתכן, הרי זה דבר חלש. גם אם יאכל פעמיים ביום, כמו בניי במדבר, הוא ישאר "עם חכם ונבון", ותהי לו מלוא העשירות כמו לבניי במדבר, מביזת מצרים וביזת הים, ועם מן, ועם בארה של מרים, עם כל הדברים הטובים –

הוא אומר: לא! בכל זאת הוא נמצא ב"ארץ נושבת", בארץ זו נהוגים מנהגי אכילה, ו"אתית לקרתא" אזל בנימוסה" זה מובא במדרש ובגמרא, ואברהם אבינו נהג כך, ומשה רבינו נהג כך, והמלאכים שבאו לאברהם נהגו כך, "מי לנו גדול ממשה" – גם הוא מתנהג כך, "אתית לקרתא" – אזל בנימוסה"!
 וזוהי ה"צרה" בענין של "לא עבדו" – אע"פ שכל היום כולו "לא פסק פומי" מגירסא". כי הוא נמצא בעוה"ז התחתון הגשמי, וגם החומרי, ואח"כ ישנו ה"ערמומי" שמספק לו מזמן לזמן, "היום אומר לו כך היום אומר לו כך", דבר חדש, ואז, כיון שהוא לא התרגל לעבודה – מי יודע מה יהי איתו.
 מה כאן החזק? הענין מצד עצמו לא חזק; החזק הוא – כי זה נמצא ב"עיר בצורה", זה הפך להיות טבע בנפשו, זה לא נותן לשום ענין לשנות זאת.

על דרך זה בנוגע ל"פרזות" ששם נמצא הגיבור.
 כשהוא נמצא עם ענין שהוא לא רואה בו תוקף גדול נגדו – הוא לא יכין את עצמו מתוך החלטה תקיפה וגמורה, שהוא מוכרח להתנהג כך.

הוא נמצא במדינה שבחסד הוי' עליון לא ישנם גזירות נגד התורה ומצוותי'. במילא, מה הוא צריך להתאזר במסירות-נפש – בכלל לא צריכים מסירות-נפש: הוא יכול ללמוד תורה ואיש לא יפריע לו, לקיים מצוות ואיש לא יפריע לו; זה "פרזות" – לא צריכים חומה גבוהה, "חומה ודלתיים", "ברית ודלתיים".
 אומרים לו: יתכן, דוקא מצד שזה "פרזות" – זה בגלל ששם נמצא נסיון כזה שלגביו זה ענין של "גיבור".

כשניגשים ואומרים לו: תוותר על תפילה בציבור, כי זה נוגע להריוח כך וכך דולרים – זה נסיון עצום לגביו! הוא התרגל שבמדינה זו צריכים להרויח דולרים! זהו "דינא דמלכותא": מי שיש לו יותר כסף יש לו יותר חשיבות – אפילו מעבר לים, עאכו"כ במדינה זו.

אבל לומר, שזה חומה נגד קדושה – לא רואים כל "חומה ודלתיים וברית".
 אומרים לו, דע לך: יתכן שבאמת לא ישנה כל "חומה", לכאורה אין כל התנגדות, אבל אותם ענינים שבהם אתה נפגש – הם ענינים שיש בהם גבורה,

או גבורה (כמדובר לעיל) מצד הטבע, או גבורה (כמדובר כעת) בנוגע מצד ענינים הם,
 כשאומרים "ועמך כולם צדיקים" ישנם ה"מהדרים", – מובא בדין, כי צדיק ממונו חביב עליו. ולכן הוא מביא ראיי [על כל ענין מביאים ראיי דוקא מגדולי ישראל]: מדוע ממונו חביב עליו? – כי הוא מתנהג כמו יעקב אבינו! יעקב אבינו הקפיד על "פכים קטנים", במילא גם הוא מקפיד על "פכים קטנים".

לתת ריבוי כסף לצדקה? מספיק לתת מעט. ובמכל-שכן וקל-וחומר: אם "פכים קטנים" תופסים מקום – עאכו"כ שצדקה גדולה תופסת מקום. מספיק איפוא לתת צדקה בינונית, או "קצת" פחות מזה...
 ומיד ה"ראיי" קשורה (כאמור) עם זה שאצל הצדיק, אפילו פחות מפרוטה, אפילו "פכים קטנים" תופסים מקום.

אומרים לו: ישנה תורתו של הבעש"ט ביאור על זה, כי בכל ענין שברשותו מצוי ניצוץ של קדושה, והניצוץ של קדושה נמצא ברשותו כי מחובתו לבררו, ונשמתו אינה יכולה להשיג את השלימות אא"כ עבודת ה**ביורורים** שלה תהי' בשלימות,

ולכן, מי שלא מקפיד שתהי' נשמתו בשלימות – לא משנה לו "פכים קטנים", או אפילו פכים בינוניים, העיקר שבכללות הוא בסוג של לומדי תורה ושומרי מצוה;

אבל מי שהוא צדיק, "ועמך כולם צדיקים", יהודי כפי שהוא צריך להיות – אזי הוא מקפיד לברר את כל הענינים שהקב"ה העמיד לרשותו, השייכים לחלקו בעולם, ל"ביורורים" שלו.